

ИСТОРИЈА РУСКОГ ЈЕЗИКА 2

Факултет: Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци

Студијски програм: Руски и српски језик и књижевност

Врста и ниво студија: Основне академске студије, осми семестар

Назив предмета: Историја руског језика 2

Наставник: Маројевић Н. Радмило

Статус предмета: Обавезан предмет

Услов: Положен Старославенски језик 1, 2, Историја руског језика 1

ЦИЉ ПРЕДМЕТА — Стицање потребних теоријских и практичних знања из историје руског и других словенских језика

САДРЖАЈ (ОПИС) ПРЕДМЕТА — Придеви. Посесиви. Заменице. Бројеви као врста речи у формирању. Глаголи. Инфинитив и супин. Партиципи. Историјске промене. — Творба речи: посесивни суфикси, антропонимске категорије, топоними. — Историја руског књижевног језика. Источнословенска историјска дијалектологија. Руска историјска лексикографија.

ЦИЉ ПРЕДМЕТА/КУРСА. — Циљ предмета је да студент рецептивно овлада фонолошким и граматичким системом староруског језика и да умије тумачити познати староруски текст (морфолошка, творбена и синтаксичка анализа).

МЕТОДОЛОГИЈА И ОБЛИЦИ НАСТАВЕ — Компаративно-историјски метод с елементима конфронтативног метода поређења развоја руског и српског граматичког и лексичког система. Предавања, вежбања (тумачење староруских текстова); факултативно: израда реферата (семинарског рада).

ИСХОД ПРЕДМЕТА — Упознавање са историјским променама у развоју руског језика ради потпунијег схватања синхроничке савременог руског језика и примена знања у пракси.

П Р И Л О Г П.

СПИСАК ИСПИТНИХ ПИТАЊА

І. ПИТАЊА ИЗ МОРФОЛОГИЈЕ

ПРВА НЕДЈЕЉА

1. При д ј е в и као врста ријечи. Постанак категорије придјевског вида и сложене придјевске деklinације.
2. Историја дугих придјева у руском језику. Кратки придјеви као нова предикативна врсте ријечи.

ДРУГА НЕДЈЕЉА

3. Историја степена поређења у руском језику. Компаративи као нова предикативна врста ријечи.
4. Б р о ј е в и као врста ријечи у формирању.

ТРЕЋА НЕДЈЕЉА

5. З а м ј е н и ц е као врста ријечи. Тврда и мека замјеничка деklinација. Именичке замјенице. Формирање неодређених и одричних замјеница различите творбене структуре.
6. Историја личних замјеница првога, другог и свакога лица. Формирање постфикса *ся*. Формирање личне замјенице трећег лица. Посесивне замјенице и посесивни генитиви личних замјеница.

ЧЕТВРТА НЕДЈЕЉА

7. Г л а г о л и као врста ријечи. Глаголске основе. Инфинитив и супин као хибридна врсте ријечи (десупстантиви).
8. Прошла времена индикатива (крњи перфекат, перфекат, плусквамперфекат, имперфекат, аорист) и формирање прошлог времена. Облик на *-л* као нова предикативна врста ријечи.

ПЕТА НЕДЈЕЉА

9. Историја презента; формирање простог будућег времена. Будућа времена индикатива (футур I, футур II); формирање сложеног будућег времена.
10. Глаголски начини. Историја императива. Историја кондиционала.

II. ПИТАЊА ИЗ ДЕРИВАТОЛОГИЈЕ И СИНТАКСЕ

ШЕСТА НЕДЈЕЉА

11. Староруски антропоними. Антропонимске категорије. Антропоними у Слову о полку Игореве.
12. Лична имена.

СЕДМА НЕДЈЕЉА

13. Мушки патроними: постанак, творбени типови.
14. Мушки патроними: граматичке одлике, развој, посесивни облик.

ОСМА НЕДЈЕЉА

15. Имена по мужу.
16. Женски патроними.

ДЕВЕТА НЕДЈЕЉА

17. Формирање руских презимена.
18. Староруски топоними: формална и семантичка структура. Топоними у Слову о полку Игореве.

ДЕСЕТА НЕДЈЕЉА

19. Посесиви као хибридна врста ријечи.
20. Посесивни суфикси *-ь/-ѣ*, *-ьнѣ* и *-инѣ*.

ЈЕДАНАЕСТА НЕДЈЕЉА

21. Конкуренција посесивних суфикса *-ѣ* и *-овѣ/-евѣ*.
22. Историја посесивног генитива. Контаминирани начин исказивања посесивности.

ДВАНАЕСТА НЕДЈЕЉА

23. Историја посесивног датива. Развој конструкције *у + генитив*.
24. Синтакса двоструких падежа. Формална и семантичка конгруенција.

ТРИНАЕСТА НЕДЈЕЉА

25. Партиципи као хибридна врста ријечи.
26. Партицип на *-ѣ*. Трпни партиципи.

ЧЕТРНАЕСТА НЕДЈЕЉА

27. Синтаксичке функције партиципа.
28. Радни партицип прошлог времена. Диференцирање глаголског прилога свршеног вида и радних глаголских придева прошлог времена.

ПЕТНАЕСТА НЕДЈЕЉА

29. Радни партицип садашњег времена. Диференцирање глаголског прилога несвршеног вида и радних глаголских придева садашњег времена.
30. Апсолутни датив. Предикативна и адвербијална функција радних партиципа.

П Р И Л О Г II. СПИСАК ПРЕПОРУЧЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ (уз Литературу из Историје руског језика 1)

1. *Хрестоматия по истории русского языка*. Авторы-составители В. В. Иванов, Т. А. Сумникова, Н. П. Панкратова. Москва, 1990.
2. Р. Мароевич. *Русская грамматика: Сопоставительная грамматика русского и сербского языков с историческими комментариями*. Том II. Морфология глагола. Синтаксис. Теория перевода. Москва–Белград, 2001. [Ново изд. Бања Лука: Panevropski univerzitet Apeiron Banja Luka, 2015].
3. Р. Маројевић. *Посесивне категорије у руском језику (у своме историјском развоју и данас)*. Београд, 1983. [Ново изд. Бања Лука: Panevropski univerzitet Apeiron Banja Luka, 2015].
4. Р. Маројевић. *Посесивне изведенице у староруском језику: Антропонимски систем. Топонимија*. „Слово о полку Игореве“. Београд, 1985. [Ново изд. Бања Лука: Panevropski univerzitet Apeiron Banja Luka, 2015].
5. Р. Маројевић. *Старославенске студије*. [Зборник радова]. Београд, 2000. [Ново изд. Бања Лука: Panevropski univerzitet Apeiron Banja Luka, 2015].
10. Р. Н. Мароевич. *Посесивы – гибридная часть речи праславянского языка (на материале старославянских и древнерусских памятников)*. – Славянское языкознание: XII Международный съезд славистов. Краков, 1998 г. Доклады российской делегации. Москва: Наука, 1998, с. 615–621.

6. Р. Мароевич. *Некоторые синтаксические особенности старославянского и древнерусского языков*. – Материалы межвузовской конференции, посвященной 80-летию со дня рождения профессора Г. П. Уханова. Сборник тезисов и статей. Тверь: Тверской государственный университет, 1998, с. 93–100.
7. Р. Мароевич. *К реконструкции праславянской системы посессивных категорий и посессивных производных*. Авторизованный перевод Л. В. Куркиной и И. П. Петлевой. – *Этимология*. 1986–1987. Москва: Наука, 1989, с. 121–139.
8. Р. Мароевич. *Личные имена в системе антропонимических категорий праславянского языка*. – *Этимология*. 1997–1999. Москва: Наука 2000, с. 96–102. [Объявлено и у сборнику:] *Проблемы слов'янської ономастики: Збірник наукових праць*. Ужгород, 1999, с. 105–112.
9. Р. Мароевич. *Патронимы в системе категорий принадлежности древнерусского языка*. – *Общеславянский лингвистический атлас: Материалы и исследования*. 1988–1990. Москва: Наука, 1993, с. 103–116.
10. Р. Мароевич. *Оппозиция определенных и неопределенных форм притяжательных прилагательных. (К вопросу о природе имен типа Въsevoložaja в древнерусском языке)*. – *Вопросы языкознания*, Москва, 1981, № 5, с. 106–118.
11. Р. Мароевич. *Этюды по грамматике древнерусского языка*. I (К прочтению *Свинцовой грамоты*). – *Вопросы языкознания*, Москва, 1996, № 3, с. 17–22; II (*Посессивы типа Творимиричь*). – *Вопросы языкознания*, Москва, 1998, № 2, с. 51–59.
12. Р. Мароевич. *Методологические вопросы реконструкции древнеславянских топонимов (деривационно-семантический и деривационно-фонетический аспекты)*. – *Вопросы языкознания*, Москва, 1997, № 3, с. 76–88; 1998, № 2, с. 59: Примечания к предыдущей статье Р. Мароевича (ВЯ 1997/3). [Объявлено и у сборнику:] *Ономастика та етимологія. Збірник наукових праць на честь 65-річчя Ірини Михайлівни Железняк*. Київ, 1997, с. 151–170.
13. Р. Мароевич. *Семантическая двуплановость посессивных производных типа Иваньковая в древнерусском языке. (К толкованию грамматики и семантики формы в русском историческом языкознании)*. – *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*. Москва, 1995, № 3, с. 86–94.
14. Р. Мароевич. *Пирогощая в „Слове о полку Игореве“ и древнерусских летописях*. – *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*, Москва, 1993, № 1, с. 80–84.
15. Р. Маројевић. *Суфикс -sk- у посесивној функцији у руском језику (у историјском развоју и данас)*. – *Јужнословенски филолог*, Београд, 1983, књ. XXXIX, 159–178.
16. Р. Маројевић. *Посесивне категорије у прасловенском језику (конкуренција посесивних надежа и посесивнихсуфикса)*. – *Зборник Матице српске за славистику*, Нови Сад, 2013, [св.] 83, с. 147–170.
17. Р. Маројевић. *Александар Белић као компаративиста и палеослависта*. – *Студије српске и словенске. Серија I. Српски језик*. Београд, 2000, V, бр. 1–2, с. 59–80.

Број часова активног наставе			
Предавања и тумачења староруских текстова: 2	Вежбе: 1	Студијски истраживачки рад: факултативан	
Методје извођења наставе: когнитивна, демонстративна, структурална, компаративна, аудио-лингвална			
Оцена знања (максимални број поена 100), и то:			
активност у току предавања	5	Завршни испит (текстови)	45
реферат (факултативно)	5	Завршни испит (теорија)	45